

 Національний технічний університет України «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»	Емблема кафедри (за наявності)	Назва кафедри, що забезпечує викладання
ТЕРМІНОЗНАВСТВО І НЕОЛОГІЯ Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)		Кафедра теорії, практики та перекладу французької мови

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035 Філологія</i>
Освітня програма	<i>Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова циклу професійної підготовки</i>
Форма навчання	<i>очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити (120 годин): 54 год. – аудиторні, 66 год. – СРС</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залік</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська/Французька</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Цимбал Інна Валеріївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови https://ktpfm.kpi.ua/tsymbal</i>
Розміщення курсу	Необхідні матеріали розміщено на відповідних сторінках викладачів в Електронному Кампусі: https://campus.kpi.ua/tutor , а також створено відповідний Class room https://classroom.google.com/c/NTg4NjE2NDg3MjM4?cjc=etrzuda

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання
Освітній компонент «Термінознавство і неологія» належить до вибірових дисциплін циклу професійної підготовки. Даний ОК поглиблює перекладацькі компетентності та дозволяє професійно спілкуватися фаховою мовою; орієнтуватися у понятійно-термінологічній системі таких галузей та наук, що стрімко розвиваються, як ІТ технології, медицина, біологія та інших; аналізувати специфіку та етимологію термінів і неологізмів різних галузей науки й техніки; вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань; працювати з термінологічними словниками та укладати самостійно тематичні глосарії.

Предмет вивчення дисципліни – особливості терміносистеми та неології французької мови та специфіка перекладу різногалузових термінів.

Метою навчальної дисципліни є формування мовно-термінологічної компетентності майбутнього фахівця з перекладу.

У процесі оволодіння ОК формуються такі компетентності:

ЗК 1 Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 12 Здатність оперувати професійними знаннями й уміннями з обраної спеціалізації та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ФК 2 Здатність усвідомлювати принципи організації мови, її природу, функції, рівні та структурну типологію мов світу.

ФК 7 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8 Здатність усвідомлювати сутність й соціальне значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну

філологічну галузь, їхній взаємозв'язок в цілісній системі знань.

ФК 9 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів для перекладу фахових текстів.

ФК 10 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 11 Здатність створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК 12 Здатність здійснювати лінгвістичний та перекладознавчий аналізи текстів різних стилів і жанрів.

Програмні результати навчання. У результаті вивчення освітнього компонента здобувачі зможуть:

ПРН 4: Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно та письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 5: Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 6: Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 10: Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 13: Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування для розв'язання фахових комунікативних завдань у різних сферах професійної діяльності.

ПРН 15: Зіставляти різні одиниці мови і мовлення з метою визначення ключової інформації в оригінальному тексті.

ПРН 17: Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 19: Здійснювати адекватний письмовий переклад і якісно редагувати фахові тексти з різних галузей знань відповідно до чинних нормативних вимог.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Оволодіння ОК обумовлює набуття додаткових компетентностей, що розширюють можливості подальшого оволодіння такими освітніми компонентами як «Практичний курс перекладу. Технічні науки», «Курсова робота з практики перекладу», Французька мова (основна)», «Порівняльна типологія», «Практичний курс перекладу».

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Неологія

Тема 1.1 Неологія як лінгвістична дисципліна.

Тема 1.2 Поняття неологізму. Різновиди неологізмів.

Тема 1.3 Способи творення неологізмів.

Тема 1.4 Переклад неологізмів.

Тема 1.5 Термінологічна неологія.

Розділ 2. Термінознавство

Тема 2. 1 Теоретичні проблеми термінознавства.

Тема 2.2 Ономазіологічне термінознавство.

Тема 2.3 Семасіологічне термінознавство.

Тема 2.4. Особливості перекладу різногалузевих термінів.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна:

1. Фрумкіна А. Л. Основи термінологічного перекладу: теорія і практика (посібник для здобувачів освіти філологічних спеціальностей). Одеса, 2025. 145 с.

2. Фурт Д. В., Дмитрук Л. А. Термінологія: навчальний посібник. Кривий Ріг: [ДонНУЕТ]. 2020. 172 с.

<https://drive.google.com/file/d/1pZ1zq4snXMIMjSa2h7xXEzho4bGi7ODN/view?usp=sharing>

3. Cécile Poix. Études francophones de néologie. Complexité terminologique. Neologica. Paris : Garnier, 2021. <http://dx.doi.org/10.48611/isbn.978-2-406-11896-1.p.0097>

Додаткова:

4. Максимчук О. О. Питання класифікації неологізмів-входжень у сучасній французькій мові. Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. 2020. Вип. 34. С. 105-108.

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/55048/1/Blok.-Vypusk-34.pdf#page=105>

5. Le grand dictionnaire terminologique URL: <http://gdt.oqlf.gouv.qc.ca/>

6. Société française de terminologie URL: <http://terminologie.fr/>

Література знаходиться у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичному кабінеті кафедри теорії, практики та перекладу французької мови та в електронному кампусі.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Силабус освітнього компонента «Термінознавство і неологія» розроблено на основі принципів міцності, свідомості, систематичності, послідовності та активності, які пов'язані з організацією навчального матеріалу та з системою дій студентів щодо його засвоєння і передбачають такі навчальні завдання й види діяльності, які необхідні студентам для досягнення очікуваних результатів навчання. Вказані принципи є визначальними для вибору методів і форм навчання, передбачають застосування антропоцентричного і

соціоцентричного підходів, які здатні створити необхідні соціальні й педагогічні умови для розкриття й наступного цілеспрямованого розвитку індивідуально-особистісних особливостей студента. З метою засвоєння студентами матеріалу та формування у них відповідних компетентностей, навчання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу та стратегії взаємодії викладача й студента.

Під час навчання застосовуються:

- стратегії активного, колективного навчання;
- особистісно-орієнтовані розвиваючі технології, засновані на активних формах і методах навчання (робота у парах, мозкового штурму, дискусія тощо);
- інформативно-рецептивний метод (демонстрація, розповідь, пояснення, бесіда у словесній, наочній та практичній формах);
- репродуктивний метод, що передбачає відтворення способів діяльності за визначеним алгоритмом;
- метод проблемного викладу (постановка проблеми і визначення шляхів її розв'язання, з урахуванням пізнавальних суперечностей та здійснення самостійного пошуку (в процесі проблемної розповіді, проблемно-пошукової бесіди, виконання проблемно-пошукових вправ).

Усі методи навчання опосередковано спрямовані також на формування навчально-стратегічної компетентності студента, зокрема на розвиток метакогнітивної свідомості (процес організації, реалізації, контролю та корегування своєї навчальної діяльності).

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Telegram, Viber. Оцінювання роботи здобувачів протягом семестру відбувається в ЕС «Кампус» у модулях: «Поточний контроль» (оцінювання роботи на практичних й індивідуальних заняттях); «Календарний контроль» (проміжна атестація здобувачів); «Сесія» (семестровий контроль).

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також обладнання (проектор та електронні презентації).

№ практичного заняття	Зміст навчальної роботи	Розподіл аудиторних годин	Рекомендований час СРС
1	Розділ 1. Неологія Тема 1.1 Неологія як лінгвістична дисципліна. Поняття неології. Історія та дефініція. Предмет вивчення.	2	2
2	Тема 1.2 Поняття неологізму. Різновиди неологізмів. Визначення поняття “неологізм”. Проблема ідентифікації неологізмів у тексті. Причини появи неологізмів. Лексичні та семантичні неологізми	2	2
3	Тема 1.3 Способи творення неологізмів. Деривація. Префіксальні неологізми. Неологізми, утворені за допомогою префіксів грецького та латинського походження. Особливості суфіксального способу утворення неологізмів у сучасній французькій мові.	2	2

	Словоскладання.		
4	Тема 1.3 Способи творення неологізмів. Абревіація та скорочення. Телескопія. Конверсія.	2	2
5	Тема 1.4 Переклад неологізмів. Особливості та способи перекладу неологізмів. Трансформації у перекладі неологізмів.	2	3
6	Тема 1.4 Переклад неологізмів. Переклад неологізмів з використанням українських префіксів. Переклад неологізмів за допомогою запозичених префіксів. Застосування описового варіанту при перекладі префіксальних неологізмів.	2	3
7	Тема 1.4 Переклад неологізмів. Переклад неологізмів, утворених за допомогою суфіксів. Застосування описового варіанту при перекладі суфіксальних неологізмів.	2	3
8	Тема 1.4 Переклад неологізмів. Лексико-семантичні та лексико-граматичні перекладацькі трансформації	2	3
9	Тема 1.5 Термінологічна неологія. Поняття неоніму, його основні характеристики	2	2
10	Тема 1.5 Термінологічна неологія. Творення неонімів	2	2
11	Розділ 2. Термінознавство. Тема 2.1 Теоретичні проблеми термінознавства. Об'єкт, предмет і завдання термінознавства. Структура термінознавства й основні його напрями.	2	2
12	Тема 2.1 Теоретичні проблеми термінознавства. Основні поняття термінознавства. Поняття «термін», «терміносистема». Основні ознаки термінів. Класифікація термінів. Типологія спеціальної лексики. Вимоги до термінів.	2	2
13	Тема 2.2 Ономасіологічне термінознавство. Форми термінів і види термінотворення.	2	2
14	Тема 2.2 Ономасіологічне термінознавство. Семантичне термінотворення.	2	2
15	Тема 2.2 Ономасіологічне термінознавство. Морфологічне термінотворення.	2	4
16	Тема 2.2 Ономасіологічне термінознавство.	2	2

	Запозичення. Причини запозичення. Асиміляція термінів. Калька, типи кальок. Інтернаціональні терміни.		
17	Тема 2.3 Семасіологічне термінознавство. Полісемія термінів.	2	2
18	Тема 2.3 Семасіологічне термінознавство. Полісемія термінів. Особливості перекладу полісемічних термінів.	2	2
19	Тема 2.3 Семасіологічне термінознавство. Омонімія термінів. Класифікація омонімічних термінів.	2	2
20	Тема 2.3 Семасіологічне термінознавство. Омонімія термінів. Особливості перекладу омонімічних термінів.	2	2
21	Тема 2.3 Семасіологічне термінознавство. Синонімія термінів.	2	2
22	Тема 2.3 Семасіологічне термінознавство. Синонімія термінів. Особливості перекладу синонімічних термінів.	2	2
23	Тема 2.3 Семасіологічне термінознавство. Терміни-”хибні друзі перекладача”.	2	2
24	Тема 2.4 Особливості перекладу різногалузевих термінів. Основні прийоми перекладу термінів. Способи перекладу термінологічних одиниць у науково-технічному тексті. Перекладацькі трансформації. Лексичні трансформації. Лексико-семантичні трансформації.	2	4
25	Тема 2.4 Особливості перекладу різногалузевих термінів. Переклад різногалузевих термінів. Презентації термінологічних глосаріїв.	2	2
26	Тема 2.4 Особливості перекладу різногалузевих термінів. Переклад різногалузевих термінів. Презентації термінологічних глосаріїв.	2	2
27	Підвищення рейтингу. Залік.	2	6
	Всього	54	66

6. Самостійна робота студента

Дисципліна передбачає такі види самостійної роботи: підготовка до практичних і індивідуальних занять, підготовку до заліку. Час, відведений на кожен з цих видів самостійної роботи, вказаний у п. 5.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на практичних заняттях, за роботу на індивідуальних заняттях і виконання домашніх завдань (виконання тематичних завдань, переклад науково-технічних текстів з французької мови українською і з української мови французькою), опрацювання оригінальних франкомовних джерел для компіляції термінологічного глосарія. Детальніше за посиланням:

http://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_potocnyi_kalendar_semestr_kontrol.pdf.

Пропущені контрольні заходи

Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Детальніше https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologennia_apeliacii_2022.pdf

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна «Термінознавство і неологія» може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору чи слуху, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою

Навчальний матеріал вивчається українською (під час роз'яснення теоретичного матеріалу) та французькою мовами (під час виконання тематичних завдань і перекладів).

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студентів з дисципліни складається з балів, що вони отримують за:

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Робота на практичних заняттях	91	3,5	26	91
2.	Створення термінологічного глосарія	9	9	1	9
	Всього				100

Поточний контроль

Основні критерії оцінювання роботи студентів:

1) Робота на практичних заняттях

Ваговий бал – 3,5, максимальна кількість балів на практичних заняттях становить $3,5 \times 26 = 91$ бал.

Критерії оцінювання:

"відмінно" – 3,5 балів;

"добре" – 2,5-3 бали;

"задовільно" – 2 бали;

"незадовільно" – 0 балів.

2) Ведення термінологічного глосарія

Ваговий бал – 9

Критерії оцінювання:

9 балів – «відмінно» – високий рівень укладання глосарія: обсяг та якість відповідають поставленим завданням, вдалий підбір перекладних еквівалентів і дефініцій;

7–8 балів – «добре» – належний/достатній рівень укладання глосарія, певні лексичні одиниці/терміни-словосполучення не мають чітких відповідників, обсяг не відповідає вимогам (виконано не менш, ніж 75 % завдання);

5–6 балів – «задовільно» – задовільний/низький рівень укладання глосарія, якість та (або) обсяг не відповідають поставленим вимогам, робота виконана не менш, ніж на 60 %;

0 балів – невдало підібрано низку перекладних еквівалентів, недостатній обсяг чи якість укладеного глосарія (завдання виконано менш, ніж на 60 %); відсутність глосарія.

Календарний контроль

Проміжна атестація студентів (далі – атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами

№ атестації	Термін атестації	Умови отримання атестації
Перша атестація	7-ий тиждень	Поточний рейтинг не менше 17,5 балів (50% від максимально можливого поточного рейтингу)
Друга атестація	13-ий тиждень	Поточний рейтинг не менше 33,25 балів (50% від максимально можливого поточного рейтингу)

Умови допуску до семестрового контролю

Рейтинг з освітнього компонента складає 100 балів. Для отримання заліку з освітнього компонента потрібно мати рейтинг не менш ніж 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менш 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку у системі ECTS, виконують залікову контрольну роботу.

Для отримання студентом відповідних оцінок його рейтингова оцінка переводиться згідно з таблицею:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Менше 40, або не виконані умови допуску	Не допущено

Семестровий контроль

Залік проводиться під час залікової сесії.

Ваговий бал залікової контрольної роботи оцінюється у 100 балів. Залік проводиться в усній формі і складається з двох частин: теоретичного питання, яке має на меті здійснити перевірку рівня знань із термінознавства французької мови; та практичного завдання – перекладу науково-технічних текстів: першого – з французької мови українською і другого – з української мови французькою.

Теоретичне питання	Переклад тексту з французької мови українською	Переклад тексту з української мови французькою	Максимальний бал
30	35	35	100

Критерії оцінювання:

1. Відповідь на теоретичне питання з тематики курсу – 30 балів:

27-30 балів – «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);

23-26 балів – «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями;

20-22 балів – «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні неточності;

0 балів – «незадовільно» – незадовільна відповідь (менше 60% потрібної інформації) та/або значні помилки; відсутність відповіді.

2. Виконання перекладу тексту з французької мови українською – 35 балів:

32-35 балів – «відмінно» – переклад виконано в обсязі не менше 90% потрібної інформації з урахуванням всіх особливостей текстів даної науково-технічної галузі;

26-31 балів – «добре» – переклад виконано у достатньо повному обсязі (не менше 75% потрібної інформації) з урахуванням особливостей текстів даної науково-технічної галузі, допущено до 3 незначних помилок;

23-25 балів – «задовільно» – переклад виконано з урахуванням особливостей текстів даної науково-технічної галузі, в неповному обсязі (не менше 60% потрібної інформації), допущено до 5 незначних помилок;

0 балів – «незадовільно» – при перекладі передано менш ніж 60 % змісту тексту або не виконано переклад, виконане завдання повністю не відповідає вимогам щодо редагування текстів даної науково-технічної галузі.

3. Виконання усного перекладу тексту з української мови французькою – 35 балів:

32-35 балів – «відмінно» – переклад виконано в обсязі не менше 90% потрібної інформації з урахуванням всіх особливостей текстів даної науково-технічної галузі;

26-31 балів – «добре» – переклад виконано у достатньо повному обсязі (не менше 75% потрібної інформації) з урахуванням особливостей текстів даної науково-технічної галузі, допущено до 3 незначних помилок;

23-25 балів – «задовільно» – переклад виконано з урахуванням особливостей текстів даної науково-технічної галузі, в неповному обсязі (не менше 60% потрібної інформації), допущено до 5 незначних помилок;

0 балів – «незадовільно» – при перекладі передано менш ніж 60 % змісту тексту або не виконано переклад, виконане завдання повністю не відповідає вимогам щодо редагування текстів даної науково-технічної галузі.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Менше 30	Не допущено

8. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Відповідно до Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті студенти мають можливість зарахувати результати свого навчання у інших формах освіти (наприклад, сертифікати про проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою). Детальніше: https://document.kpi.ua/files/2020_7-177.pdf

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Розроблено

доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови, канд. філол. наук, доцент Куликова Вікторія Григорівна

доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови, канд. психол. наук Цимбал Інна Валеріївна

Ухвалено кафедрою теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ (протокол № 13 від 10.06.2025 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету лінгвістики (протокол № 12 від 11.06.2025р.)